מחוון למורה

מחוון: לך לך, הקריאה לאברהם: "והיה ברכה"

1. ארצך: הארץ שבה הוא גר (חרן / ארם); מולדתך: המשפחה הרחבה, מקום הלידה והתרבות; בית אביך: המשפחה הקרובה. הסדר מן הרחב אל הקרוב: כל שלב קשה יותר מקודמו.
2. "לְגוֹי גָּדוֹל", "וַאֲבָרֶכְךָ", "וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ", "וֶהְיֵה, בְּרָכָה", ברכת מברכיו וקללת מקלליו, "וְנִבְרְכוּ בְךָ, כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה". השורש מופיע חמש פעמים: הברכה היא המילה המנחה, והיא מכוונת בסוף לכל האנושות.
3. בבל: בני האדם, "וְנַעֲשֶׂה־לָּנוּ שֵׁם" / לך לך: ה׳, "וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ". בבל: לעצמם, "פֶּן־נָפוּץ" / אברם: לברכת "כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה". התוצאה: פיזור ובלבול / ברכה ושם גדול.
4. חרן → שכם (אלון מורה) → ההר מקדם לבית אל → הנגב. בשכם ובבית אל בונה מזבח, ובבית אל "וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה׳". "וְהַכְּנַעֲנִי, אָז בָּאָרֶץ": הארץ המובטחת אינה ריקה; ההבטחה "לְזַרְעֲךָ" היא לעתיד.
5. ההליכה לטובתו של אברם: שם יזכה לבנים ולשם (רש"י: "שָׁם אֶעֱשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל, כָּאן אִי אַתָּה זוֹכֶה לְבָנִים"). הציווי אינו רק קורבן אלא גם הבטחה; מנגד אפשר לטעון שהניסיון גדול פחות אם יש בו רווח.
6. "כָּל מָה שֶׁאֵרַע לָאָבוֹת סִימָן לַבָּנִים": המסעות מרמזים לעתיד עם ישראל. דוגמה: שכם ובית אל, מקומות מרכזיים בהמשך תולדות ישראל; ההבטחה "לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן" בשכם.
7. תשובה טובה: הכתוב פותח בציווי בלי נימוק ("לֶךְ־לְךָ"), ואברם הולך "כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה׳"; לעומת נח, "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים", שצדקתו נאמרת לפני הבחירה. המשל: אברם חיפש את "בעל הבירה". אפשר לטעון שהשתיקה הופכת את הבחירה למשימה, או שהמדרש משלים את החסר. ניקוד מוצע: שתי ראיות 6, השוואה לנח 5, המשל 4, עמדה וניסוח 5.

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, רשב"ם וספורנו מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: סיפורי בראשית (פרקים א-יא ותולדות האבות) נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי והשוואה לספרות המזרח הקדום); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.